

ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΟΥ ΠΙΑΝΟΥ

(Σκίτσος του κ. Γερ. Γρηγόρη)

ΕΚΛΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΗΣ ΝΟΡΑΣ ΒΙΝΝ

ΕΝΑ ΔΡΑΜΑ ΣΤΟΝ ΚΑΘΡΕΦΤΗ

—“Όστε λοιπόν άρραβωνιάστρες, Μάτζι;
—Μή μου κακίωνης, καλή μου Ρουθ. Δεν μπορεί να με κατηγορήσει κανείς πως θιάστηκα...
—“Υστερ’ από επτά χρόνια που κράτησες τόν όρκο σου, το παραθαίνεις σήμερα...” Ο φτωχός μου αδερφός θ’ ανασταίει μέσα στον τάφο του, Μάτζι...

—Είπε μεγάλη άνοσηια να δένεται κανείς με όρκους, άγαπητή μου Ρουθ. Ξέρει κανείς τι θα τού συμβη στο μέλλον; Κ’ έδω που τα λέμε, εύκολα δίνει κανείς έναν όρκο, όταν είναι δεκαοχτώ χρονών και δύσκολα τόν τηρεί, όταν γίνη είκοσι πέντε. Κι’ όμως, μάρτυς μου ο Θεός, ήμουν ειλικρινής τó τραγικό έκεινο πρωί, πού επρόκειτο να γίνη ο γάμος μου και πού όρκηκα μέσα στη βιθλιοθήκη νεκρό τó δυστυχισμένο μας Τζιλμπερτ και τόν πιστό του “Άνταμς βαρεία πληγωμένο. Μάρτυς μου ο Θεός πως ήμουν ειλικρινής όταν ώρκίστηκα, ότι δεν θα παντρευόμουν, αν δεν ανεκαλύπτετο πρώτα κι’ αν δεν έπιωρείτο, όπως τού άξιζε, ο δολοφόνος τού Τζιλμπερτ. Και κανένα πάλι, ότι ήταν ανθρώπινας δυνατόν, για ν’ ανακαλυφθί ο ένοχος. Μά τού κάκου! “Ο δολοφόνος δεν θρέθηκε!...” Έσύ ή ίσα στην παραφορά της λήθης σου, έδωξες από κοντά σου αυτόν που άγαπούσες και ζήσασα μαζί, ή μια κοντά στην άλλη, πειτε ολόκληρα χρόνια μέσα στο παλιό εκείνο σπίτι τού Μπύτισκου. Άργότερα, όταν χαράχτηκε ή νέα σιδηροδρομική γραμμή, και λόγω της άπαλλοτριώσεως αναγκάστηκε να φύγη από τó κτήμα σου εκείνο, έχτισες αυτό δω τó σπίτι, ίδιο κι’ άπαράλλαχτο με τó παλιό. “Ίδιως άντεγραμμες, ως την παρακρύτερη λεπτομέρεια, τó δωμάτιο πού διεπράχθη ή δολοφονία. Θά σέ άκολουθούσα κ’ έδω, αν τó καθήκον δεν μου έπεβαλλε να πάω ν’ αναθρέψω τ’ άνηπάκια μου, πού έμειναν όρφανα άπό μητέρα. “Όταν ο πατέρας τους έξανταντρέυτηκε, ή γυναίκα τού μ’ έτραβήξε και μένα στον κόσμο και τότε έγνωρίσα τόν Μάρκο...

—Και με τα πρώτα κομπλιμέντα πού σούκαμε, έσύ έξέχασες τόν άρραβωνιαστικό σου, τόν δυστυχισμένο αδερφό μου και τó τραγικό τού τέλους. Τι άστατη πού είσαι, καυμένη Μάτζι! Ούτε πένθος δεν φοράς πειά!...

—Μου είναι άδύνατο, άγαπητή μου Ρουθ. “Ο έρωτας τού Μάρκου είναι τόσο θερμός, τόσο μεγάλος, ώστε μου άνάσπασε μέσα μου τήν λαχτάρα της ζωής και τα πένθημα ρουγα τα νιώθω να με θαραίνουν, όταν είμαι μαζί του. Είσαι καλή, Ρουθ! Ναιώς σε με και ουχώρασέ με!...

“Η δυο φίλες ήσαν της ίδιας ηλικίας και δύσκολα θ’ άποφάσιζε κανείς να πη ποιά ήταν ώμορφότερη άπό τις δυο”. Μά ενώ ή Μάτζι, ολόδροση, όλο ώμορφιά και γειάτα μέσα στο κομψό της φόρεμα άχτιναβολούσε τή ζωή και τή χαρά της ζωής, ή Ρουθ, με τó χλωμό της πρόσωπο, τó

άσθενικό της σώμα και τα πένθημα φορέματά της έμοιαζε σαν ώραίο φάντασμα τού παρελθόντος.

“Η διαφορά ήταν τόσο χτυπητή, ώστε ή Ρουθ, θέλοντας μέσα στον καθρέφτη τó πρόσωπο τó δικό της και της φίλης της, κατέβασε τα μάτια.

—“Νά σου πώ, ειπε, τó πράγμα δεν μ’ εξέπληξε. “Ο γέρο “Άνταμς άκουσε να γίνεται λόγος για τόν άρραβώνα σου και μου τάπε όλα. “Ο καυμένος ο γέρος έπηρε βαρεία τó πράγμα...

—Λυπούμαι πολύ πού έσκακιθάλας τόν πιστό σου “Άνταμς. Σού ειπε τώσον άφοσιωμένος τόσα χρόνια τώρα!...

—Δέν ειπε υπέρτης πειά... Τόν έκαμα έπιστάτη κι’ αυτός τώρα μου διευθύνει τó σπίτι.

—Δέν θέλω να τού αποσβήθησω τήν καλή του πίστι, άλλα πρέπει να παραβείης και σύ, ότι ο γέρο “Άνταμς έχει συμφέρο να μείνης άνυπαδερή και είτε καμριέρης σου, είτε έπιστάτης σου ειπε, τó γεγονός ειπε ότι σ’ έμπαράζει. Δεν έξρω γιατί αισθάομαι τέτοιον άποτροπισμόν έναντιον του. Ξέρω ότι πληγώθηκε προσπαθώντας να προφυλάξη τόν αδερφό σου άπό τόν άγνωστο πού ήθελε να τόν κλέψη και τόν έδολοφονησει... Μα δεν μπορώ να τόν χωλέσω. Και νοιάζω, πως τó κατοουσιασμένο πρόσωπό του και τó δύστροπο ύφος του έχουν πολύ να κάνουν στη νευρασθένεια πού έχεις πάθει. “Έξ άλλου, ο “Άνταμς σου τά υπερέβαλε. Δεν άρραβωνιάστηκε ακόμα, αφού είπα στο Μάρκο, ότι τότε θα γίνα γυναίκα του, αν έσύ με λύσης άπό τόν όρκο πού σούγα δοσμένο. Μά δεν θα μου άσπρήσει αυτή ή χαρά... Τώσον είμαι βέβαιη, ώστε προκάλεσα άπό μέρους σου τόν Μάρκο να ρθί να σέ γνωρίση. Είμαι βέβαιη, πως όταν τόν γνωρίσης, δεν θα έπιμειναι να με κρατάς δεμένη με τόν όρκο και να τόν κάνης να υποφέρει...

—“Ω, δεν θα υποφέρει και πολύ!... Οί άνδρες ξεχνούν τώσον εύκολα!...

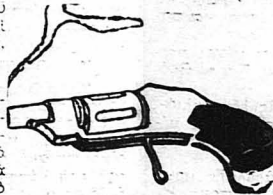
—“Και ή γυναίκες θυμούντα παραπάνω άπό όσο πρέπει!...” Έν τούτοις έσύ, Ρουθ, δεν έχεις δικη να λές πως οί άνδρες ξεχνούν εύκολα. Ξέρω κάποιον πού σου μένει πάντα πιστός.

—Στά χείλη της Ρουθ έφάνηκε ένα μικρό χαμόγελο.

—“Έκαμε κι’ αυτός δάτι έκανες και σύ, Μάτζι! Βαρέθηκε.

Σήμερα τó πρωί έλασα ένα γράμμα του, στο όποιο με παρακαλεί να λησμονήσω τόν δολοφονημένο αδερφό μου και να γίνα γυναίκα του. Με παρακαλεί για τελευταία φορά, γράφει...Και για τελευταία φορά τού άπαντώ, ότι άρνούμαι. Θά πάρη τó γράμμα μου αύριο τó πρωί...

“Η Μάτζι δεν έπρόφτασε να έκφωρήση τήν άποδοκιμασία της για τή στάσι αυτή της φίλης της, γιατί έκείνη τή στιγμή μπήκε μέσα ο άρραβωνιαστικός της ο Μάρκος. “Ήταν ένας νεός φηλός, με συμπαθητικό πρόσωπο, με σαρκείες ώ-

μους και ήλιοκαμμένους. 'Η Ρούθ ένοιωσεν ένα ρεύμα ύγείας και ζωής να μπαίνει μέσα στο μελαγχολικό και πένθιμο εκείνο δωμάτιο.

Και, δίνοντας το χέρι στο νέο για να τον καλωσορίση, έλησμήνη σχεδόν τη φίλη της που ήταν κόρη της. Μά ένω ο νέος, ύπακούοντας στην πρόσκληση της, ένύρισε με και καθήση, έξαφνα τὰ χαρακτηριστικά του αλλοιώθηκαν, όταν τα μάτια που έπεσαν στον μεγαλόμυθο καθρέφτη, που θριακόνταν στο δωμάτιο. 'Εγινε κατάχλωμος και άποσυχώρης σχεδόν με φρικη.

—Τί έχεις, Μάρκο, είσαι άρρωστος; έρώτησεν άνήσυχη ή Μάτζη.

—'Οχι, όχι...μην άνήσυχητε... Μιά άπλη σύμπτωση... Αυτό το δωμάτιο μοιάζει τόσο πολύ με κάποιο άλλο, όπου είδα μια σκηνή, που μου άφησε πολύ φριχτήν άνάμνηση...

—Γιά πότε σας, τί σας συνέβη; είπεν ή Ρούθ.

—Α! όχι! άπάντησε ο Μάρκος προσπαθώντας να συνέλθη. Δέν έννοω να σας διηγηθώ μιά τέτοια φριχτή ιστορία, την πρώτη μέρα που σας κάρνα έπίσκεψη. Άπαινα γρουσουζιά... 'Εξ άλλου εκείνη ένει μια παλιρά ιστορία, πέντε έφτα χρόνια άπό τότε και συνέβη μακριά άπ' έδώ, σ' ένα χωριό της Ουαλλίας.

Μιά πιχτή κραυγή έφυγε άπό τὰ χείλη της Ρούθ.

—Με συγχωρείτε που σας άνφερα τέτοια θλιβέρα πράγματα... είπε ο νέος. Το καταλαβαίνω, ήταν γελοίο, εκ μέρους μου, μὰ ζαφινάστηκα, μου φάνηκε σαν να ξανάβλεπα μπροστά μου τη φοβερή σκηνή που είδα τότε... Αυτό ένει έλο!...

—Μάτζη, είπε ή Ρούθ κυττώντας το νέο κατέματα, πρέπει ο κύριος να μὰς διηγηθί άπ' την ιστορία...

—Βέβαια! είπε κ' ή Μάτζη. 'Ελα, Μάρκο, διηγήσου στή φιλή μου τί είδες. 'Εχει μεγάλη έπιθυμία να το μάθη...

'Ο Μάρκος εκύτταξε πότε τη μιά και πότε την άλλη, άπορώντας για την έπιμονή τους.

'Αφού διάσασε μερικές στιγμές, στο τέλος το άποφάσισε, σκεπτόμενος ότι το κάτω-κάτω αυτός ήταν ο μόνος τρόπος να μάθη το λόγο για τον όποιον έπέμειναν τόσο ν' ακούσουν την ιστορία του.

—Θά μετανιώσεις γρήγορα για την έπιμονή σας! είπε, γιατί σας θεσάει, πώς ή ιστορία μου δέν ένει καθόλου ευχάριστη. 'Αφού το θέλετε, όμως, θά σας την πω:

»Λοιπόν, πρό έφτα περίπου έτών, είχα πάρει άδεια κι' άποφάσισα να γυρίσω πεζός δλη τη χώρα της Ουαλλίας. Γυρνώντας έχασα το δρόμο μιά μέρα και περιπλανιόμουν στην τύχη πάνω στα βουνά και τους λόγγους, τσακισμένος άπό την κούραση και πεθαμένος της πένας. Είς έπιμετρον, άρχισα μιά δυνατή θροχή και μουσκέτηκα ως το κόκκαλο. 'Εγύριζα χαμένος δυό ημέρες δλόκληρες και στο τέλος άρχισα να φοβόμια πώς θά πέθανα στην έρημιά, μη μπορώντας να βρω το δρόμο.

»Τέλος, προς το θράδυ της δεύτερης ημέρας, είδα, με άνεφραστη χαρά, να λάμπη κάποιο φως στους πρόποδες ένδς θουτού. 'Ετράβηξα κατευθείαν προς τὰ εκεί, κι' όταν έξύγωνα, είδα, ότι το φως έβγαίνει άπό μιά τζαμάπορτα που ίσογειού ένδς σπιτιού. 'Εβάδισα προς την πόρτα, μὰ όταν θρέθηκα έξω άπ' αυτή, στάθηκα καρφωμένος άπό φρικη μπρός σ' ό,τι έβλεπα.

»'Απέναντί μου ήταν ένα δωμάτιο, σαν αυτό έδώ ακριβώς. Το ίδιο χαρτί στους τοίχους, τὰ ίδια έπιπλα, στην ίδια θεσί θαλάμια. Μέσα ήταν δυό άνθρωποι κ' εκούθενιάζαν. 'Ο ένας έμοιάζε δέν τόν νοικοκυρό του σπιτιού κι' ο άλλος σαν ύπνρητης του. Δέν θυμομια ακριβώς τὰ λόγια που έλεγαν, μὰ εκείνη που κατάλαβα ήταν πώς ο κύριος είχε πιάσει έπ' αυτοφώρω τον ύπνρητη και κλέψη. Κι' όμως ο τρόπος του ύπνρητη ήταν θρασύτατος και τόν άκουσα να λέη ότι ήθελε χρήματα κι' ότι ήν δέν πώς έβινεν ο κύριος το ποσό—ένια μεγάλο ποσό που έζηπούσε—θά έπήγαινε στην άστυνομία να τόν καταγγείλη. 'Ο κύριος άπαντούσε με καλό τούπο, σχεδόν παρακαλούσε, μιλώντας για το γάμο του που θά γινόταν την άλλη μέρα το πρωί και για την άδερφή του, που θά πέβαινε άπό ντροπή κι' άπό θλίψη, άν μάβαινε ότι ο άδερφός της ήταν κλέφτης και παραχαράκτης.

—Τὰ έπότερψα όλα! έλεγε. Τὰ πλήρσασα όλα μέχρι πεντάρας και κανείς ποτέ δέν θά μάθη το σφάλμα μου. Για το Θεό, μη με καταγγείλης.

»—Τότε δόσε μου τίς έξη χιλιάδες λίρες, πωδία κλειδωμένες με σα το γραφείο σας! άπάντησε ο ύπνρητης.

»—Την προίκα της άδελφής μου; έφώναζεν ο κύριος. 'Αδύνατον...

»Είχα σπριχτή στον τοίχο δίπλα στην πόρτα κ' έτοιμαζόμουν να φωνάξω, μὰ άπό την κούραση και την κατάπληξη, ή φωνή δέν έβγαίε άπό τόν λάρυγγά μου. Πριν κατορθώσω να φωνάξω, είδα τους δυό άνδρες μέσα στο δωμάτιο να πιάνονται στα χέρια. Σε κάποια στιγμή, ο κύριος άρπαξε ένα πιστόλι, που θριακόνταν πάνω στο γραφείο κ' έπυροβόλησε. Δέν μπόρεσα να καταλάβω όμως για ποιό σκοπό. 'Ηθελε να σκοτώση τον ύπνρητη ή ν' αυτοκτονή; 'Εκείνη που μένει ζωντανά στη μνήμη μου, ένει ότι μόλις άκουσα τούς πυροβολισμούς, έκασα μαν άπότομη κίνηση και θρέθηκα άπέναντι ακριβώς σ' ένα καθρέφτη που ήταν κρεμασμένος στον άντικρύνο τοίχο και μέσα στον όποιο είδα τον έαυτό μου με τὰ μάτια ορθάνοιχτα άπό τη φρικη. 'Εσκούντησα την πόρτα; Δέν έξρω. 'Αντελήφρω όμως ότι ο ύπνρητης είδε το πρόσωπό μου στον καθρέφτη τη στιγμή που ο κύριος του έπεφτε νεκρός κάτω.

»'Από κείνη τη στιγμή συγχίζονται ή άνάμνησίς μου. Τρομαγμένος, τώβαλα στα πόδια και την άλλη μέρα οι συντροφοί, ό, όποιοι άνησυχοδασ για την έξαφνάσι μου και μ' άναζητούσαν, με θρέξαν άναίσθητο, σε άξιοβήρητη κατάστασι, σε κάποιο χατάκι. 'Εμεινα επί πολύ καιρό άρρωστος. 'Όταν άνέρρωσα έμαθα ότι ή άνάγκρισι για την ύπόθεσι εκείνη είχε τελειώσει κι' ότι ο έννοχος δέν είχαν άνακαλυφθί. 'Εμαθα έπίσης, ότι ο ύπνρητης κατέβασε στην άνάγκρι, πώς πληγώθηκε ύπερασπίζοντας τόν κύριόν του εναντίον ένδς άγνωστου δολοφόνου που έπήγε να τόν κλέψη. Σε κέφθηκα τότε να παρουσιάσω στη Δικαιοσύνη και να καταθέσω όσα είχα ιδί και άκούσι. Μά ποιό θάταν το αποτέλεσμα; 'Ο σκοτωμένος θ' άτιμαζόταν και ή δύστυχη νέα που έπρόκειτο να τόν παντρευθί θάταν διπλά δυστυχιωμένη πειά, καθώς και ή άδερφή του σκοτωμένου, που τίνωμά του θά κυλιόταν στη λάσπη.

»Γι' αυτό προτίμησα να σωπάσω και με τόν καιρό έληγομύνησα τη φοβερή έκείνη σκηνή, ώσότου σήμερα, θλέποντας αυτό το δωμάτιο, μ' αυτό το χαρτί στους τοίχους, μ' αυτά τὰ έπιπλα, με τόν καθρέφτη... θάλεγε κανείς πώς ένει τὰ ίδια...»

'Εκύτταξε γύρω του σαστισμένος. Βλέποντας τόν ίδιο διάκοσμο του δωματίου, άναπαλούσε μπροστά του τη φριχτή σκηνή...

'Εξαφνα, ή πόρτα άνοιξε.

—Δεσποίνις, το τραπέζι ένει έτοιμο! άκούστηκε μιά θαρειά φωνή.

Μά ή τελευταία λέξι έμεινε παγωμένη στο στόμα του ύπνρητη, που στεκόταν σαν άπολιθωμένος στην πόρτα, θλέποντας μέσα στον καθρέφτη το τρομαγμένο πρόσωπο του νέου.

—Αυτός ένει! Αυτός ένει! φώναξε ο Μάρκος. 'Ο ύπνρητης που ήθελε να κλέψη τόν κύριό του!...

Κι' ο γέρο 'Ανταμς πάλι τραυλίζε σαν άπολακωμένος.

—'Ο άνθρωπος που μὰ είδε! 'Υψιστε Θεέ! Ξαναγούρισε!...

'Η Ρούθ κατάχλωμη, μὰ προσπαθώντας να φανή ψύχραιμη, φώναξε άσπρη στον ύπνρητη:

—'Ανταμς, πές την αλήθεια!

Τρομαγμένος—έκείνος, σαν ν' άντίκρυθε κάποιο φάντασμα, διηγήθηκε δλη τη σκηνή του έγκλημάτος.

'Ηφερε, ότι έκείνο το θράδυ ή έξη χιλιάδες λίρες της προίκας της Ρούθ, θριακόντουσαν στο σπιτί και άποπερήθηκε να τις κλέψη. 'Ο κύριος του όμως τόν έπιασε έπ' αυτοφώρω κι' αυτός τότε τόν φοβέρισε, ότι άν δέν τόν έβινε τις έξη χιλιάδες λίρες, θά τόν κατήγγειλε για μιά κλοπή με παραχαράξι που έκανε όταν ήταν νεώτερος, αλλά τόν ήλθεν έπανορθώσι κατόπι, δίνοντας πίσω όσα είχε κλέψει, χωρίς κανείς να μάθη το νεανικό τρυ σφάλμα. Κι' αυτός δέν μπόρεσε να καταλάβη, άν ο κύριος του πυροβόλησε με το σκοπό να σκοτώση αυτόν ή ν' αυτοκτονή ο ίδιος, μὰ όταν είδε τόν κύριό του να πέφτει νεκρός, τότε έπιασε το παραμύθι πώς έτρεξε τάχα να ύπερασπιση τόν κύριό του εναντίον ένδς άγνωστου που μήτικη να κλέψη και τόν έδολοφόνησαν, έπειδή δέ κι' αυτός ήταν πληγωμένος, τόν πότεψαν.

—Όταν ο 'Ανταμς τελείωσε την αφήγησή του, ή Ρούθ έγούρισε προς τόν Μάρκο και τόν ρώτησε:

—Μπορώ να τόν καταγγείλω;

—Μπορείτε, αλλά δέν σας συμφέρει, γιατί θ' άτιμασθί το όνομα του άδερφού σας. Μπορεί αυτός έδώ ο παλιάνθρωπος να κρεμασθί... Μά τί το θέλεως; Το οικογενειακό σας όνομα θά κυλισθί στη λάσπη. 'Ενώ τώρα έχει κι' ο ίδιος συμφέρον να σωπάση. Να

Βρέθηκα ακριβώς απέναντι σ' έναν καθρέφτη...

